

2013-09-09
Diarie 2054/2013
Bilaga protokoll nr 90

Frågor och svar - kvalifikationskrav för svetsning nr 20

(Reviderad efter möte 2013-03-19)

Nedanstående frågor och svar är diskuterade i AGS 445, och enhälligt antagna under möte. Dessa frågor revideras löpande och utgör *allmänna råd* för standardernas användning. Observera skillnaden mellan tolkning av standarderna för generell användning (A, B & D) och tolkning kopplat till myndighetskrav (C – se varning). Kommentarer angående myndighetskrav kan finnas i frågorna (A, B & D). Frågorna är indelade enligt följande

A = procedurkontroll

B = personalkvalificering (OBS! B01 till B17 avser tidigare utgåvan SS-EN 287-1:2004)

C = kvalifikationskrav vid svetsning och lödning av tryckbärande anordningar

D = kvalifikationskrav lödning

Observera:

- Standardernas beteckningar kan ha ändrats efter revision
- Frågorna och svaren kan ha reviderats efter det att de har fastställts
- En kund naturligtvis alltid ha krav som skiljer sig eller är utöver det som anges här.

Varning! Notera att dessa frågor och svar fastställts av en standardiseringsgrupp (SIS/TK 134/AGS 445) med utgångspunkt att tolka texten i standarderna för kvalifikationskrav generellt. I de fall där myndighetsföreskrifter berörs är det alltså ej fråga om utlåtande från föreskrivande myndighet. Det tillverkande företaget har det fulla ansvaret, och de eller annan kan ej åberopa texten nedan som stöd i rättssak.

A – Procedurkontroll

Följande generella råd kan ges vid tolkning av standarder för procedurkontroll. Proceduren kvalificeras för att säkerställa de mekaniska egenskaperna hos förbandet. Om man är osäker när man läser standarden huruvida den svetsning man vill utföra är inom en WPS giltighetsområde eller om man behöver utföra ett nytt prov (ny kvalificering) bör man beakta följande:

Om skillnaden hos de väsentliga variablerna (kemisk sammansättning, sträckenergi, plåttjocklek etc) påverkar de mekaniska egenskaperna hos förbandet så att man inte med säkerhet kan verifiera att dessa är desamma är det antagligen fråga om ett nytt prov (ny kvalificering).

445-A01 (Fastställd 2002-10-08, senast reviderad 2005-04-14)

Svetsning med eller utan tillsatsmaterial (SS-EN ISO 15614-1:2004)

Kvalificerar svetsning med tillsatsmaterial även för svetsning utan tillsatsmaterial om parametrarna i övrigt är lika, t.ex. svetsning i krent gods med svetsmetod 141 (TIG)?

Svar: Nej. Svetsgodset får en ny sammansättning utan tillsatsmaterial. Se punkt 8.4.4. Om man utelämnar tillsatsmaterialet har man ingen beteckning och måste därför utföra ett nytt prov.

445-A02 (Fastställd 2003-10-02, reviderad 2005-04-14, 2008-04-09, 2008-10-15, 2009-10-06)

Giltighet för WPS m.a.p. grundmaterial

Har en svetsprocedur som är kvalificerad i ett grundmaterial enligt tabell 3 i SS-EN ISO 15614-1:2004 ett giltighetsområde som täcker alla lägre undergrupper än provets undergrupp enligt SIS-CEN ISO/TR 15608:2005 (som delvis även återges i SS-EN 13480-2:2002 tabell A.1)?

Svar: Nej. Det beror på materialgruppen i fråga. I grupp 1 är det hållfastheten som avgör. I grupp 5 gäller högre för lägre. Det gäller att noggrant läsa fotnoterna i tabell 3, SS-EN ISO 15614-1:2004 (+ A1:2008).

Exempel 1: WPQR i P295GH (grupp 1.2) kvalificerar för WPS i undergrupperna 1.1 och 1.2 (R_{eH} högst 295 MPa svetsat mot alla material i grupp 1).

Exempel 2: WPQR i 10CrMo9-10 (grupp 5.2) kvalificerar för WPS i undergrupperna 5.2 och 5.1 (och även grupp 5.1 och 5.2 mot 1 respektive 2)

Exempel 3: WPQR i 254SMO (grupp 8.2) kvalificerar för WPS i undergrupperna 8.2 och 8.1

445-A03 (Fastställd 2003-10-02, reviderad 2005-04-14)Byte av tillsatsmaterial

Vad menas i SS-EN ISO 15614-1:2004 med tillsatsmaterialets beteckning (8.4.4) respektive fabrikat (8.4.5) och hur får jag utföra ett byte av tillsatsmaterial utan att behöva göra om hela procedurprovet?

Är det t.ex. tillåtet att byta tillsatsmaterial från ett till ett annat med 0,2 % mer Ni där man kan anse att de mekaniska egenskaperna skiljer sig obetydligt eller är det t.ex. tillåtet att byta tillsatsmaterial från ett fabrikat till ett annat med samma indelning men med obetydliga 0,2 % mer Ni i nominell kemisk sammansättning?

Svar: Tillsatsmaterialets beteckning, t.ex. EN 12070 W CrMo1, beskriver vilken grupp tillsatsmaterialet indelats (eng. classification) i med avseende på kemisk sammansättning och ibland (exemplet) mekaniska egenskaper. Beteckningen bygger dock i detta fall (exemplet) endast på den kemiska sammansättningen. Fabrikat (eng. make) är tillverkare och varumärke.

Avsnitt 8.4.4 och 8.4.5 i SS-EN ISO 15614-1:2004 beskriver i princip att samma tillsatsmaterial som använts vid procedurprovet skall användas vid svetsningen med några undantag. Har man inte krav på slagseghet får man byta tillsatsmaterial till ett med samma indelningsbeteckning (eng. classification). Har man krav på slagseghet får man göra motsvarande byte endast om samma fabrikat används. Man kan i detta fall byta fabrikat om man utför ett nytt svetsprov under identiska förhållanden och endast gör slagprovning av svetsgodset.

Vad SS-EN ISO 15614-1:2004 inte klart anger är vad man menar med "samma nominella kemiska sammansättning". Vad som menas är inte identisk nominell sammansättning utan samma sammansättning som föreskrivs av indelningen. Det innebär för exemplet ovan:

Legerings-symbol	C	Si	Mn	P	S	Cr	Mo	V
CrMo1	0,8 till 0,15	0,05 till 0,25	0,60 till 1,00	0,020	0,020	0,90 till 1,30	0,40 till 0,65	-
sammansättningen angiven i % (m/m) om ej specificerat: Ni < 0,3, Cu < 0,3, V < 0,03, Nb < 0,01 och Cr < 0,2 enskilda värden i tabellen representerar maxvärden								

Svaret på ovanstående specifika frågor är alltså:

Nej, om förändringen i legeringsinnehåll innebär att tillsatsmaterialet indelas på annat sätt och därmed får en annan beteckning.

NOTERA SS-EN ISO 15614-1:2004 formulerar bl.a. nominell sammansättning klarare när man säger att "Tillsatsmaterial täcker andra tillsatsmaterial så länge de har likvärdiga mekaniska egenskaper, samma typ av hölje, fyllnad eller flux, samma nominella sammansättning och samma eller lägre hydrogenghalt enligt beteckningen i den tillämpliga europeiska standarden som tillsatsmaterialet indelas (eng. classification) efter.

Förslaget definierar vidare klart att fabrikatet bygger på tillverkare och varumärke.

Vidare tillägger man i förslaget att elektroddiametern får variera så länge kraven för sträckenergi innehålls.

445-A04 (Fastställd 2004-10-02, reviderad 2005-04-14)Giltighetsområdet för en WPQR m.a.p. flerstängssvetsning

Kan man ur en WPQR (SS-EN ISO 15614-1:2004) som bygger på ett flerstängsprov plocka ut en WPS som anger enstängsförfarande.

Svar: Nej. Enligt avsnitt 8.4.1. är det "inte tillåtet att ändra en flerstängssvets till en enkelsträng (eller enkelsträng på vardera sidan) eller vise versa för en given metod".

Notera: Detta gäller även i SS-EN ISO 15614-1:2004 (identiskt formulerat)

445-A05 (Fastställd 2003-10-02, reviderad 2011-03-08 och 2012-10-16)Giltighetsområde för WPQR

Vad gäller när man skall kvalificera en WPS med fler än en WPQR?

Svar: Bedömning om det är tillämpligt att kvalificera en WPS med två WPQR görs alltid från fall till fall. Detta är inte tillämpligt att skapa en WPS med så stort giltighetsområde som möjligt. Det är inte bra styrning. Däremot kan detta användas för att lösa ett specifikt svetsfall.

Provningsen som utförts i de båda WPQR måste vara jämförbar. Alla väsentliga parametrar måste finnas inom giltighetsområdet för respektive WPQR.

445-A06 (Fastställd 2003-10-02, reviderad 2005-10-20)Giltighetsområde för WPAR enligt SS-EN 288-3:1992+A1:1997 avseende

Kan man ha en WPS med alternativ på elektroddiametern för rotsträngen för svetsmetod 111 om den har backup från flera WPAR?

Svar: Ja, se även "NOTERA" under A03.

445-A07 (Fastställd 2003-10-02)Byte av tillsatsmaterial

Om man förutsätter en WPQR (enligt SS-EN ISO 15614-1:2004) med grundmaterial i grupp 5 utförd i stål 10CrMo9-10 och med tillsatsmaterial med indelningen EN 1599 E Cr Mo2 B 42 H5 (t.ex. OK 76.28), och ur denna WPQR tar fram en WPS för 13CrMo44 (också grupp 5) där man visserligen kan använda samma tillsatsmaterial men föredrar ett mer arteget, nämligen med klassificeringen EN 1599 E Cr Mo1 B 42 H5 (t.ex. OK 76.18). Kan man då byta typ (= indelning, grupp, fabrikat) av tillsatsmaterial för svetsning inom samma materialgrupp?

Svar: Nej. Den nominella kompositionen (beteckningen) är olika. Mo1 är inte det samma som Mo2.

445-A08 (Fastställd 2004-04-20, reviderad 2005-10-20)Överföring av WPQR och WPS till annan teknisk ledning

Är WPSer och WPQR som kvalificerats under en teknisk ledning förverkade om denna löses upp eller byts? Om ett företag går i konkurs eller om tillverkningen flyttas till en underleverantör, kan man utnyttja någon del av de investeringar man gjort vad gäller procedurkvalificering?

Svar: Avsnitt 8.2 i SS-EN ISO 15614-1:2004 är entydig vad gäller WPSer och WPQR som endast är giltiga under en och samma tekniska och kvalitetsmässiga styrning.

Den möjlighet som finns att överföra WPSer och WPQR till en annan teknisk ledning är att de tas upp som en standardsvetsprocedur genom en omkvalificering enligt SS-EN ISO 15612:2004.

445-A09 (Fastställd 2004-04-20, reviderad 2005-10-20)Byte av tillsatsmaterial för svetsning i materialgrupp 8

Grupp 8 material (SIS-CEN ISO/TR 15608:2005) < 5 mm, går det att byta elektrodfabrikat för svetsmetod 111 och 136 om den har samma klassificering.

Svar: Ja, om bytet sker till tillsatsmaterial med samma indelningsbeteckning. Generellt krävs i SS-EN ISO 15614-1:2004 ingen verifiering av slagseggheten vid procedurkontroll för material < 12 mm.

445-A10 (Fastställd 2005-04-14, reviderad 2005-10-20)Giltighetsområde för skyddsgas i grupp M21

Vad gäller för giltighetsområde för CO₂-innehållet om skyddsgas M21 använts vid svetsprocedurprovningen?

Svar: Enligt SS-EN 439 skall M21 innehålla 5 till 25 % CO₂. Enligt SS-EN ISO 15614-1:2004 avsnitt 8.5.2.1 avser kvalificeringen beteckningen (här M21) med tillägget att CO₂-innehållet inte får överstiga 10 % av innehållet som använts vid svetsprocedurprovningen. Detta betyder att om en 80/20-gas (20 % CO₂) använts vid svetsprocedurprovningen är giltighetsområdet 5 till 22 % CO₂. Anledningen till denna begränsning är att ett högre CO₂-innehåll i skyddsgasen ger en större avbränna av bl a Mn och Si vilket kan innebära väsentligt förändrade egenskaper i förbandet. Om man använt en blandgas med t.ex. 8 % vid svetsprocedurprovningen har man alltså inte säkerställt användningen av en blandgas med t.ex. 20 % CO₂ (dock vise versa).

445-A11 (Fastställd 2007-05-03)Giltighet för WPAR efter EN 288-3

Gäller en WPAR enligt EN 288-3 och vilket ansvar har företagen att de i så fall motsvarar de i SS-EN ISO 15614-1 ställda kraven? Exempel, en WPAR (enligt EN 288-3) med MAG gör ingen skillnad på om kortbåge eller spraybåge har använts, medan WPQRn (enligt ISO 15614-1) bara ger giltighet för respektive bågtyp.

Svar: I SS-EN ISO 15614-1:2004 står "Denna standard gör emellertid inte föregående svetsprocedurkontroll enligt tidigare nationella standarder eller specifikationer eller tidigare utgåvor av denna standard ogiltiga. Om dessutom ytterligare provning skall utföras för att göra kvalificeringen tekniskt likvärdig, behöver den ytterligare provningen endast utföras med ett provstycke enligt denna standard."

För att säkerställa att kraven i ISO 15614-1 uppfylls och giltigheter är enligt denna standard bör WPAR omskrivas till WPQR och ev. tilläggsprovning göras, vilket kan ske i egen regi eller med hjälp av 3:e part beroende på regelkrav.

ANMÄRKNING När t ex EN 13445 revideras finns ingen hänvisning till EN 288-3 kvar.

445-A12 (Fastställd 2007-05-03)Krav på slagseghetsprovning

Alla austenitiska stål enligt EN-materialstandard har slagseghetsgaranti vid oftast -196 grader. Måste slagseghetsprovning utföras i svetsförbandet vid en procedurkvalificering enligt SS-EN ISO 15614-1 och vilken provningstemperatur gäller i så fall för svetsförbandet?

Svar: Ja, slagseghetsprovning skall utföras för $t \geq 12$ mm. Provningstemperaturen är lägsta möjliga driftstemperatur enligt tillverkarens bedömning. Tillverkaren skall ta hänsyn till tillämpningen eller tillämpningsstandarden avseende provningstemperatur och slagseghetsnivå.

ANMÄRKNING Se även fråga C06

445-A13 (Fastställd 2007-10-04)Procedurkontroll för gjutstål

Vilken standard är tillämpbar för procedurkontroll för svetsning i gjutstål?

Svar: SS-EN ISO 15614-1

445-A14 (Fastställd 2007-10-04, reviderad 2008-04-09)Tillämpningen av WPAR enligt fd EN 288-3

Kan man skriva nya WPSer enligt t ex SS-EN ISO 15609-1 baserat på en "gammal" WPAR enligt EN 288-3? I så fall, hur går man tillväga?

Svar: SS-EN ISO 15609-1 hänvisar till kvalificering enligt någon metod enligt SS-EN ISO 15607. Om kvalificeringen sker genom procedurkontroll gäller hänvisningen SS-EN ISO 15614-1, som förvisso anger att WPAR enligt EN 288-3 inte är ogiltiga. Det krävs alltså inte kvalificering av en helt ny WPQR, men om man vill skriva nya WPSer enligt SS-EN ISO 15609-1 måste man skriva om WPARen till en WPQR enligt SS-EN ISO 15614-1 och då komplettera med t ex bockprovning till 180° och dokumentationskrav enligt SS-EN ISO 15614-1.

445-A15 (Fastställd 2008-04-09)Angående giltigheten för svetsprocedurprov utförda enligt fd EN 288-3

Kan man hävda att fd EN 288-3 är tekniskt ekvivalent med SS-EN ISO 15614-1? Måste man göra om eller uppdatera sina procedurer enligt fd EN 288-3 till SS-EN ISO 15614-1?

Svar: Eftersom egenskaperna inte ändras, t ex då en standard revideras, skall ett svetsprocedurprov bara behöva utföras en gång. Följaktligen finns det allmänt sett ingen anledning att kvalificera om procedurer enligt fd EN 288-3.

SS-EN ISO 15614-1 anger:

*"Denna standard gör emellertid inte föregående svetsprocedurkontroll enligt tidigare nationella standarder eller specifikationer eller tidigare utgåvor av denna standard ogiltiga.
Om dessutom ytterligare provning skall utföras för att göra kvalificeringen tekniskt likvärdig, behöver den ytterligare provningen endast utföras med ett provstycke enligt denna standard."*

I vissa fall kan t ex en kund eller tillämpad produktstandard ställa krav på att t ex SS-EN ISO 15614-1 används för kvalificeringen.

445-A16 (Fastställd 2008-04-09)Angående gruppering av material

Finns det någon lathund för olika material som ger vilken grupp enligt SIS-CEN ISO/TR 15608:2005 de hamnar i?

Svar: För europeiska material (beteckningar) finns SIS-CEN ISO/TR 20172. Motsvarande för amerikanska material heter SIS-CEN ISO/TR 20173 och för japanska material SIS-CEN ISO/TR 20174. Observera att grupperingen gäller med avseende på nominellt legeringsinnehåll (eller egenskaper) för materialet. I det fall ett material hamnar i en annan grupp om man tittar på analysen gäller grupperingen m a p den nominella sammansättningen.

Exempel 1 Även om ett 19/9-stål kan innehålla 19,5 % Cr är det ändå ett grupp 8.1-material .

Exempel 2 Även om ett P355NL1 kan visa högre hållfasthet än 360 MPa vid provning är det ändå ett grupp 1.2-material.

ANMÄRKNING Medlemmar i Svetskommissionen kan söka materialgrupp för standardiserade material på www.svets.se/materialgrupp

445-A17 (Fastställd 2008-04-09)Giltighetsområde för kälsvetsprov med olika plåttjocklek i aluminium (SS-EN ISO 15614-2)

Då ett svetsprocedurprov utförs med olika plåttjocklekar i ett kälsvetsförband anger SS-EN ISO 15614-2 avsnitt 8.3.2.1 b) att giltighetsområdet skall grundas på det tunnare materialets tjocklek. Vad blir i så fall giltighetsområdet för den tjockare plåten?

Svar: Beräkningen av giltighetsområdet sker endast för den tunnare plåten. T ex skulle ett kälsvetsprov med plåttjocklek 6 mm mot 25 mm ge ett giltighetsområde 3 till 12 mm för den tunna plåten och obegränsat för den tjocka plåten under förutsättning att den är tjockare.

445-A18 (Fastställd 2008-10-15)Kvalificering av orbitalsvetsning

Hur sker procedurkontroll respektive kvalificering av personal för orbitalsvetsning?

Svar: För orbitalsvetsning kan procedurkontroll ske "på vanligt sätt" t ex med SS-EN ISO 15614-1, om det fungerar med ett standardiserat provstycke. Kvalificeringen av operatören sker med SS-EN 1418 (identisk med ISO 14732). En svetsarprovning med vanlig TIG efter SS-EN 287-1 är ej tillämplig. Det finns för övrigt inga svetsstandards som tar upp orbitalsvetsning specifikt.

445-A19 (Fastställd 2008-10-15, reviderades 2012-10-16)Procedurkontroll med kombination av metoder (SS-EN ISO 15614-1 och fd EN 288-3)

Om tillverkaren har kvalificerat två WPQR, t ex:

WPQR1: TIG (141) för roten och MMA (111) för fyllnadssträngar

WPQR2: Plasma (15) för roten och MAG/Rörelektrod (136) för fyllnadssträngar kan tillverkaren då ställa ut en WPS med Plasma för roten och MMA för fyllnadssträngarna? Gäller olika för tillämpning av fd EN 288-3 och EN ISO 15614-1?

Svar: Ja, enligt SS-EN ISO 15614-1, men ej enligt fd EN 288-3. Se även A05.

445-A20 (Fastställd 2009-03-25, reviderad 2011-03-08, 2011-10-18)Giltighetsområde för skyddsgaser med små tillsatser (SS-EN ISO 15614-1:2004)

Behöver man kvalificera om en procedur om den är utförd med specifik skyddsgas och man önskar använda motsvarande skyddsgas med en tillsats av 0,03 % NO, eller vice versa?

Svar: Nej,

- Enligt erfarenhet påverkas inte svetsens metallurgi och mekaniska egenskaper av en tillsats på 0,03 % NO. Detta verifieras av flera oberoende materialundersökningar samt ett flertal godkännanden av internationella organ.
- Enligt standarden ISO 14175 accepteras upp till 0,1 % N₂ i gaser som tillhör grupperna M1, M2, M3, N respektive C (0,05 % N₂ för R).
- När ISO 15614-1:2004 publicerades, refererades till EN 439 (identisk med dåvarande ISO 14175) som anger att grundbeteckningen ingår i beteckningen för gas med motsvarande tillsats
- För revisionen av SS-EN ISO 15614-1:2004 som pågår diskuteras att ange undantag för dessa små tillsatser av NO, eftersom detta inte anses väsentligt påverka de mekaniska egenskaperna.

Därför omfattas t.ex. en kvalificering för beteckningar i till vänster nedan av beteckningar till höger nedan, och vice versa:

EN ISO 14175-Z-ArC+NO-25/0,03	EN ISO 14175-M21
EN ISO 14175-Z-ArC+NO-18/0,03	EN ISO 14175-M21
EN ISO 14175-Z-ArC+NO-8/0,03	EN ISO 14175-M20
EN ISO 14175-Z-ArC+NO-2/0,03	EN ISO 14175-M12
EN ISO 14175-Z-ArHeC+NO-30/2/0,03	EN ISO 14175-M12
EN ISO 14175-Z-ArH+NO-2/0,03	EN ISO 14175-R1
EN ISO 14175-Z-ArHeN+NO-30/1,8/0,03	EN ISO 14175-N2

445-A21 (Fastställd 2009-03-25)**T-förband som kälsvets respektive stumsvets (SS-EN ISO 15614-1:2004)**

Vad gäller för ett T-förband ett förband som har fogberedning men inte är genomsvetsat?

Svar: Ett T-förband anses vara en kälsvets om fogen inte är beredd (typ I-fog) och en stumsvets som fogen är beredd (t ex K-fog). Stumsvetsar kan ha full eller delvis inträngning.

SS-EN ISO 15614-1:2004 avsnitt 8.4.3 c) anger att kälsvets inte täcker T-förband med stumsvets. Således om man ska kvalificera en TK-fog med ofullständig genomsvetsning kan man inte göra detta med en WPQR med ett T-förband utan fogberedning (kälsvets).

445-A22 (Fastställd 2009-03-25)**Tillägg av förhöjd arbetstemperatur (SS-EN ISO 15614-1:2004)**

En provläggning med en godstjocklek som enligt EN 1011-2 inte behöver svetsas vid förhöjd arbetstemperatur, vilket heller inte använts vid provläggningen, kan ge ett giltighetsområde för WPQRen som täcker godstjocklekar som enligt EN1011-2 bör svetsas med förhöjd arbetstemperatur. Kan man ta fram en WPS med tillägg av förhöjd arbetstemperatur och kvalificera den med nämnda WPQR utan krav på förhöjd arbetstemperatur?

Svar: Ja. Enligt SS-EN ISO 15614-1:2004 avsnitt 8.4.9 får arbetstemperaturen inte understiga den som använts vid början av provläggningen. Om den arbetstemperatur som använts vid början av provläggningen är 20 °C får alltså arbetstemperaturen vara högre (ingen övre gräns anges).

ANM Tillverkaren är ansvarig för bedömningen av om förhöjd arbetstemperatur är nödvändig eller om ytterligare verifierande provning behövs. Dessutom vid svetsning i material med en gräns för mellansträngstemperaturen måste naturligtvis denna innehållas.

445-A23 (Fastställd 2009-03-25)**T-förband i stål med olika plåttjocklekar (SS-EN ISO 15614-1:2004)**

En WPQR baserad på två olika plåttjocklekar, 8 mm mot 15 mm ger en giltighet för plåttjocklekar 3-16 mm mot 7,5-30 mm. Kan man använda denna WPQR för att ta fram en WPS för svetsning av 20 mm mot 20 mm?

Svar: Nej, för stål och nickel (SS-EN ISO 15614-1:2004) utgår giltighetsområdet från godstjockleken för varje plåt för sig.

ANM Detta till skillnad från aluminium, SS-EN 15614-2:2005, där godstjockleken är den tunnare plåtens tjocklek.

445-A24 (Fastställd 2009-10-06)**Giltighetsområde för belagda elektroder**

Får man använda Cromacore DW 329AP Duplex (EN 12073 T 22 9 3 N L P M/C 1) om man vid svetsprocedurkontroll enligt SS-EN ISO 15614-1 använt DW 329A Duplex (EN 12073 T 22 9 3 N L R M/C 3)?

Svar: Nej. Tillsatsmaterialen har olika slagssystem, R resp. P, som ingår i den obligatoriska delen av beteckningen. SS-EN ISO 15614-1, avsnitt 8.4.5 anger att giltigheten gäller för "samma typ av hölje, samma typ av rörelektrod eller pulver".

ANM Enligt SS-EN 287-1, avsnitt 5.6, tabell 3, täcker en svetsarprovning med DW 329AP Duplex svetsning med DW 329A Duplex.

445-A25 (Fastställd 2009-10-06)Angående tillsatsmaterialtillverkares byte av indelning av tillsatsmaterial

Hur påverkas giltigheten för en WPQR respektive WPS om tillsatsmaterialtillverkaren byter indelningsbeteckning för tillsatsmaterialet som används vid provet? T ex nedgradering av slagsegheten från – 40 °C till – 20 °C.

Svar: SS-EN ISO 15614-1 avsnitt 8.4.4 anger att kvalificeringen täcker likvärdiga tillsatsmaterial med likvärdiga mekaniska egenskaper, samma typ av hölje, pulver och nominella sammansättning, och samma eller lägre vätetal enligt tillsatsmaterialbeteckningen.

Avsnitt 8.4.5, som (OBS!) inte gäller för trådar och stavar, anger att kvalificeringen är begränsat till fabrikatet som använts vid provet då slagprovning fordras. Om man vill ändra fabrikat inom samma indelningsbeteckning kan ett begränsat prov utföras.

Om tillsatsmaterialtillverkaren byter indelningsbeteckning för en produkt måste nytt prov utföras i enlighet med avsnitt 8.4.4. Utom avseende vätetal som kan ändras till ett lägre. I detta fall har beteckningen för slagseghet ändrats från 4 till 2 (se t ex EN ISO17632, tabell 3) och därmed också indelningsbeteckningen.

ANM WPQRen kan vara tillämplig vid -20 °C efter den svetsansvariges bedömning.

Om tillsatsmaterialtillverkaren byter namn ("handelsnamn") på ett tillsatsmaterial gäller kvalificeringen under förutsättning att detta kan styrkas med intyg från tillverkaren att produkten (inklusive indelningsbeteckningen) är densamma.

445-A26 (Fastställd 2010-03-16)Krav på slagprovning och giltighetsområde för godstjocklek för grenrör

Vad är giltighetsområdet för godstjocklek för avstickare i SS-EN ISO 15614-1:2004? Exempel: Huvudröret t12,5 och avstickaren t9. Ingen slagprovning utförd enligt tabell 1 (avstickare med full inträngning).

Svar: Avsnitt 8.3.2.2, andra stycket anger "För avstickare och kälsvetsar ska giltighetsområdet för båda grundmaterialen användas oberoende av varandra". Tabell 5 innehåller en fotnot "när fordran på slagseghet anges är den övre gränsen för kvalificering 12 mm om inte slagprovning utförts". Denna fotnot är endast för provstycken t3-12.

Om man inte har slagseghetskrav gäller inte fotnoten och giltighetsområdet blir 3-18 respektive 6,25-25 mm.

Om slagseghetskrav är specificerat för grundmaterialet behöver slagprovning inte utföras för provstycken mellan 3 och 12 mm. Men då blir giltighetsområdet max 12 mm. Tillämpningsstandarder kan kräva slagprovning för tunnare gods än 12 mm.

Provstycken t>12 med slagseghetskrav specificerat för grundmaterialet måste slagprovas. Om detta inte är praktiskt möjligt måste ett separat provstycke i plåt användas (detta sista framgår tabell 1 fotnot f i SS-EN ISO 15614-1:2004).

445-A27 (Fastställd 2010-03-16)Giltighet för kombinationsförband

Om man ska ta ut en WPS för svetsning med enbart metod 141 från en WPQR som kvalificerats med metod 141 i roten och metod 111 för fyllnadssträngarna. Vad blir giltighetsområdet för tjockleken på svetsgodset? Om endast en rotsträng använts i provet, vad blir giltigheten avseende ensträngs- eller flersträngsförfarande?

Svar: Giltighetsområdet för tjockleken på svetsgodset är enligt tabell 5 (t = s). Giltigheten är endast för flersträngsförfarande eftersom rotsträngen(arna) i kombinationsförbandet är värmebehandlad med efterföljande sträng.

ANMÄRKNING SS-EN ISO 15614-1 avsnitt 7.4.5 sista stycket anger: "När en kombination av svetsmetoder kvalificeras i ett provstycke, skall slagprovstavar tas från svetsgods och värmepåverkad zon så att varje svetsmetod ingår".

445-A28 (Fastställd 2010-10-12)Giltighetsområde för hårdhet för materialgrupp 2.2

Vad är maximalt tillåtna hårdhet (HV 10) för stål i materialgrupp 2 enligt ISO/TR 15608:2005 med min $R_{eH} > 890$ MPa, för procedurer kvalificerade enligt ISO 15614-1:2004?

Svar: ISO 15614-1:2004 tabell 2 fotnot b som anger "För stål med min $R_{eH} > 890$ MPa skall särskilda värden anges" täcker även material i materialgrupp 2 enligt ISO/TR 15608:2005.

445-A29 (Fastställd 2010-10-12)Tillämpning av giltighetsområde för sträckenergi

Vilket intervall kan man utnyttja för sträckenergin vid tillämpning av EN ISO 15614-1:2004?

Svar: Giltigheten för WPQR är enligt standarden mellan 0,75 x lägsta nivå och 1,25 x högsta nivå för sträckenergin som används i provet. Den svetsansvarige ska specificera ett lämpligt intervall för respektive sträng på WPSen. Den svetsansvarige ansvarar för bedömningen från fall till fall.

<Frågan är under omarbetning>

445-A30 (Fastställd 2011-03-08)Giltighetsområde för grundmaterial vid begränsning med avseende på sträckgräns

Vad gäller för giltighetsområde enligt 15614-1 tabell 3 för grundmaterial när begränsningar i sträckgräns, fotnot a, anges?

Svar: Begränsningen för sträckgräns, "gäller för stål med samma eller lägre sträckgräns", avser alla materialgrupper som provad materialkombination täcker. Detta är till exempel liktydigt med att referens till fotnot a även omfattar giltigheten för 1 -1 vid prov lagt i 2 – 2.

445-A31 (Fastställd 2011-10-18)Giltighetsområde för grundmaterial vid procedurkontroll

Får man svetsa alla material i materialgrupp 1 (CEN ISO/TR 15608) när man har provat 2.1 mot 2.1 med sträckgräns 385 N/mm²?

Svar: Nej, det är uppenbart att fotnoten a felaktigt saknas under giltighetsområdet i tabell 3 för alla kombinationer med materialgrupp 1, 2 och 3.

445-A32 (Fastställd 2012-03-27)WPQR och WPS för reparationssvetsning

Måste man kvalificera en separat procedur för reparation, eller kan man använda existerande WPQR för stumsvets. Vilken tjocklek på det som repareras ska tillämpas i förhållande till giltighetsområdet?

Svar: Om reparationen sker med samma metod och liknande förutsättningar som beskrivs i existerande WPQR för stumsvets, kvalificerad enligt t.ex. SS-EN ISO 15614-1, kan en reparations-WPS baseras på denna WPQR. Det ska ske en kompetent bedömning från fall till fall. Reparationssvetsning av en spricka bör ske med lämpligt urval av strängar i WPQRen. Är området som ska repareras redan svetspåverkat ska en separat procedur kvalificeras om det inte på annat sätt kan verifieras att egenskaperna inte påverkas väsentligt eller om inte det värmepåverkade området avlägsnas före svetsning.

Tjockleken på hela arbetsstycket som ska repareras måste vara innanför WPQRens giltighetsområde för materialtjocklek.

445-A33 (Fastställd 2012-03-27)Kvalificering av kalsvetsprocedur SS-EN 15614-1:2004

Om man har kvalificerat en kalsvetsprocedur enligt SS-EN ISO 15614-1:2004, måste man då kvalificera motsvarande stumsvetsprocedur för att få tillgodoräkna sig svetsens mekaniska egenskaper?

ANMÄRKNING SS-EN ISO 15614:2004 Tabell 1 anger provningsomfattning för provstycken och för alla fall utom stumsvetsförband råkar man ut för anmärkningen f: "Den här beskrivna provningen ger ingen information om förbandets mekaniska egenskaper. Om dessa egenskaper är viktiga för tillämpningen, skall en ytterligare kvalificering ske, t.ex. kvalificering av en stumsvets."

Svar: Nej, det räcker med att svetsa ett kompletterande provstycke som ger möjligheten att verifiera de tillämpliga mekaniska egenskaperna.

445-A34 (Fastställd 2012-03-27)Annan uppmätt spänning med modernare utrustning

Hur hanterar att modern utrustning mäter närmre bågen och därmed ger 5-6 % lägre spänning på grund av att ytterligare spänningsfall innefattas i mätningen? Måste man kvalificera en ny procedur?

Svar: Nej, om man kan verifiera att det beror på förfinad mätning (verifieras med mätning i andra punkter) kan man redovisa detta och använda sina gamla procedurer. Granskaren kan med motsvarande verifiering även uppdatera WPQRen.

445-A35 (Fastställd 2013-03-19)

Giltighetsområde för materialkombinationer enligt SS-EN ISO 15614-1

Om en procedur kvalificeras med materialgrupp 8 enligt CEN ISO/TR 15608 (t.ex. 316L), eller materialgrupp 10 (t.ex. SAF 2205), mot materialgrupp 1 (t.ex. S355), vilken giltighet får proceduren med avseende på materialgrupper då inte dessa kombinationer finns med i tabell 3 i SS-EN ISO 15614-1?

Svar: Bedömning av giltighet görs likt den som görs i tabell 3 med kombinationen 8-2 respektive 10-2. Giltigheten för alla "grupp-8-material", respektive "grupp-10-material", mot alla "grupp-1-material" får följande giltighet: 8^b-1^a respektive 10^b-1^a.

a Gäller för stål med samma eller lägre angiven sträckgräns inom samma grupp

b Gäller för stål inom samma undergrupp och varje lägre undergrupp inom samma grupp

445-A36 (Fastställd 2013-03-19)

Svetsprocedurkontroll för svets runtom

För två VKR-profiler med samma dimensioner som ska sammanfogas till ett T-förband med svets runt om blir det två olika fogtyper. Kan dessa kvalificeras med endast ett kälsvetsprov i standardprovstycke enligt SS-EN ISO 15614-1, eller måste man också göra ett stumsvetsprov, alternativt kvalificera enligt SS-EN ISO 15613?

Svar: Eftersom detta dels inte är ett standardiserat provstycke samt att SS-EN ISO 15614-1 anger att kälsvetsprov endast täcker kälsvetsning, utförs kvalificering med kälsvetsprov och ett kompletterande stumsvetsprov eller med SS-EN ISO 15613 för den aktuella förbandstypen.

ANM Kvalificering enligt SS-EN ISO 15610, 15611 eller 15612 kan också vara möjlig.

445-A37 (Fastställd 2013-03-19)

Giltighetsområde för avsvaliningshastighet i WPQR

Ska även avsvaliningshastighet anges med giltighetsområde i WPQR då denna omfattar även värmebehandling efter svetsning?

Svar: Nej, eftersom uppvärmning och avsvaliningshastighet beror på produkten vilket också anges i SS-EN ISO 15614-1 avsnitt 8.4.12.

B – Personalkvalificering

OBS! ! B01 till B17 avser tidigare utgåvan SS-EN 287-1:2004 och kvarstår för information

445-B01 (Fastställd 2002-10-08, reviderad 2005-10-20)

Förlängning av svetsarprövningsintyg

Kan man som svetsansvarig på det företag där svetsaren arbetar men inte är anställd intyga förlängt godkännande efter 6 månader för svetsarprövningsintyget enligt SS-EN 287:2004 (samt SS-EN ISO 9606-2:2005 etc)?

Svar: Ja.

445-B02 (Fastställd 2002-10-08, reviderad 2005-10-20)

Tvåårsförlängning av svetsarprövningsintyg med nya giltighetsområden enligt SS-EN 287-1:2004 respektive SS-EN ISO 9606-2:2005

Hur skall man förfara med svetsarprövningsintyg enligt indragna SS-EN 287 när dessa skall 2-årsförlängas efter det att SS-EN 287-1:2004 respektive SS-EN ISO 9606-2:2005 har publicerats? Skall giltighetsområdet på det gamla intyget korrigeras efter den nya standarden? Som exempel ger giltighetsområdet för tillsatsmaterial i SS-EN 287-1:2004 täckning för 136 M då svetsning skett med 135.

Svar: Tvåårsförlängning av "287-intyg" som utförs då tillämplig del av SS-EN ISO 9606 (samt SS-EN 287-1:2004) publicerats skall göras om till ett "9606-intyg" (respektive "287-1-intyg") varvid intyget omformas med giltighetsområde enligt SS-EN ISO 9606 (respektive SS-EN 287-1).

NOTERA SS-EN 287-1:2004 Inledning: "Kvalificeringar enligt EN 287-1 som finns vid denna standards utgivningsdatum bör vid slutet av deras giltighetstid anpassas till kraven i denna standard"

Det är dock frivilligt att använda standard. Man kan i vissa fall ha skäl att försöka bibehålla SS-EN 287 så länge som möjligt. Vad gäller exemplet i frågan kan det vara skäl att komplettera svetsarprovet med metallfylld rörelektrod med ett bockprov.

Vid tillämpning av produktstandard harmoniserad mot PED gäller dessa produktstandards daterade bindande referenser till SS-EN 287-1:1992+A1:1997 respektive 288-3:1992+A1:1997 (observera att tilläggskrav finns m.a.p. procedurprov) tills det att ett tillägg till de harmoniserade produktstandarderna har publicerats där referens till SS-EN ISO 9606-1 (SS-EN 287-1:2004) respektive SS-EN ISO 15614-1 görs.

445-B03 (Fastställd 2002-10-08, reviderad 2005-10-20)Giltighetsområde med avseende på tillsatsmaterial och svetsmetod enligt SS-EN 287-1:2004

Hur skall man tolka tabell 3 i SS-EN 287-1:2004? Kvalificerar svetsning med

- trådelektrod med metod 135 för svetsning med metallpulverfylld rörelektrod med metod 136 och vice versa?
- rörelektrod (R) med metod 136 för svetsning med rörelektrod (W) med metod 114 och vice versa?

Svar: Ja respektive Nej. Tabell 3 anger giltighetsområde avseende tillsatsmaterial och inte avseende svetsmetod. Normalt kvalificerar provläggning med en metod endast svetsning med samma metod. Undantag från detta är svetsning med 135 och 136 med metallpulverfylld rörelektrod.

ANM SS-EN 287-1:2004 kapitel 5.2: "Each test normally qualifies only one welding process. A change of welding process requires a new qualification test. Exceptions are the changes of solid wire (welding process 135) to metal flux core wire (welding process 136) or vice versa which do not require a new qualification test (see table 3). However, it is permitted for a welder to be qualified for two or more welding processes by welding a single test piece (multi process joint) or by two or more separate qualification tests."

445-B04 (Fastställd 2004-10-18, reviderad 2007-10-04)Giltighetsområde för svetsning i rör med ytterdiameter $D \geq 150$ mm (SS-EN 287-1)

Enligt avsnitt 5.3b i SS-EN 287-1 täcker provläggning i plåt svetsning i rör ≥ 150 mm i läge PA, PB och PC. Ger därmed ett prov i plåt i läge PF täckning för rör ≥ 150 mm i läge PC?

Svar: Nej. Det är standardens intention att skickligheten för svetsning i rör med stora diametrar skiljer sig lite mot svetsning i plåt med avseende på arbetsstyckets planhet. Förutom 5.3 b) gäller även Tabell 7. Detta innebär t ex att "PA plåt" täcker "PA rör", "PF plåt" täcker "PA och PB rör" och "PE plåt" täcker "PA, PB och PC rör" för rör ≥ 150 mm.

ANM Notera även att ett tillägg till standarden ändrat andra strecksatsen i 5.3 b) till "svetsning i läge PE plåt täcker svetsning i rör med ytterdiametern $D \geq 500$ mm i läge PF".

445-B05 (Fastställd 2005-10-20)Synundersökning för svetsare

Finns det något krav på att svetsare skall ha "god" syn och därmed genomgå någon synundersökning?

Svar: Standarderna för kvalificering av svetsare och svetsoperatörer (SS-EN 287-1:2004, SS-EN ISO 9606-2 etc, samt SS-EN 1418:1998) anger inte något krav på synförmåga eller synundersökning. Man har valt att inte ta upp något om fysiska färdigheter i standarderna. Detta får företaget/arbetsgivaren själv reglera i intern rutin.

445-B06 (Fastställd 2005-10-20)Tillgång till och förfogande över svetsarprövningsintyg

Vem har tillgång till och kan förfoga över svetsarprövningsintyg som utfärdats av ett ackrediterat certifieringsorgan? Kan svetsaren få ut intyget vid t.ex. en avslutad anställning för att ta med sig och bruka på nästa arbetsplats eller kan företaget neka honom detta?

Svar: De ackrediterade certifieringsorganen följer i detta avseende SS-EN ISO/IEC 17024:2003 där avsnitt 6.3.2 anger:

"The certification body shall provide a certificate to all certified persons. The certification body shall maintain sole ownership of the certificates."

Certifieringsorganet äger därmed intyget. De har dock en skyldighet att förse en person med intyget som de ställt ut till denne. Svetsaren har alltså rätt att få ut intyget. Om arbetsgivaren nekar kan svetsaren få ut en dubblett av kontrollorganet (möjligtvis förknippat med en kostnad). Då är dock detta inte bekräftat ("påskrivet") med sexmånadersintervall.

445-B07 (Fastställd 2006-11-15)Förlängning av svetsarprövningsintyg för påsvetsning

Hur gör man vid förlängning av svetsarprövningsintyg för påsvetsning?

Svar: Volumetrisk provning är normalt inte tillämpligt i produktion vid påsvetsning. Provningen behöver endast vara föreskriven OFP: PT, samt eventuellt speciell UT om det är tillämpligt, för att kontrollera bindfel. Om UT inte är tillämpligt, t ex om man inte kommer åt från baksidan som för en isolerad panna, kan PT anses tillfredsställande för uppföljning av svetsarens kompetens. Provstycket kan ingå i produktion och behöver inte vara separat. Ett nytt intyg utfärdas. En rutin för hur detta går till bör finnas hos företaget.

445-B08 (Fastställd 2006-11-15, reviderad 2009-03-25)**Giltighetsområde för kälsvets vid svetsarprovning med stumsvets**

Vad blir giltighetsområdet för kälsvetsning om man har lagt ett stumsvetsprov?

Svar: Giltighetsområdet för kälsvets skall vara enligt tabell 6, (SS-EN 287-1:2004), respektive tabell 5, (SS-EN ISO 9606-2:2005) oavsett om provstycket är ett stumsvetsprov eller kälsvetsprov.

Exempel 1: Provstyckets godstjocklek 2 mm ger giltighetsområdet 2 till 3 mm

Exempel 2: Provstyckets godstjocklek 5 mm ger giltighetsområdet 3 mm till obegränsad godstjocklek

445-B09 (Fastställd 2007-05-03)**Giltighetsområde för skyddsgas med He (SS-EN ISO 9606-2)**

Vad menas med att en ökning av He-innehållet i skyddsgasen med mer än 50% för svetsmetod 131 kräver ett nytt prov enligt avsnitt 5.3 i SS-EN ISO 9606-2?

Svar: Det betyder att He-innehållet inte får vara mer än 50 procent (ej procentenheter) mer än He-innehållet i skyddsgasen som användes vid provet. T ex om provet är lagt med ArHe30 (30 % helium) får skyddsgaser med mellan 0 till 45 % He användas.

445-B10 (Fastställd 2007-05-03)**Granskare/granskande organ och erkända tredjepartsorgan**

Hur bedöms svetsarprovningssintyg där man inte känner till den som ställt ut det, granskaren? Hur vet man om den som ställt ut ett svetsarprovningssintyg är ett erkänt tredjepartsorgan?

Svar: Bedömning av svetsarprovningssintyg (eller granskaren¹ av detta) sker vid en kravgenomgång där tillverkaren och eventuellt andra parter beslutar om intygens tillämplighet utifrån de krav som ställs på produkten². Granskaren kan vara från tillverkaren (första part), kunden (andra part) eller från någon oberoende av dessa (tredje part) som i sin tur kan vara från ett erkänt tredjepartsorgan (att i Sverige likställas med ett ackrediterat organ). Om ett erkänt tredjepartsorgan krävs (som granskare) kan detta organ verifieras via nedanstående länkar.

Ackrediterade organ i Europa: www.european-accreditation.org

Ackrediterade organ i övriga världen: www.ilac.org

Anmällda organ (Europakommissionens databas Nando): <http://ec.europa.eu/enterprise/newapproach/nando/>

¹ Granskaren är den som "är utsedd att verifiera överensstämmelse med tillämplig standard"

² Vid svetsning av tryckbärande anordningar under kategori II eller högre enligt AFS 1999:4 krävs att det tredjepartsorgan som utfärdat intyget har gjort det i egenskap av ett anmält organ eller erkänt tredjepartsorgan för svetsarprovning

445-B11 (Fastställd 2008-04-09)**Angående aktuell version av EN 287-1**

Vad heter aktuell version av EN 287-1? Det finns de som anger EN 287-1:2006. Vad ska man skriva på intyget?

Svar: År 2006 kom tillägget EN 287-1:2004/A2:2006 (vilket även omfattar tidigare tillägg). Det finns ingen officiell utgåva EN 287-1:2006, men ett nationellt standardiseringsorgan kan inarbeta tillägget och fastställa t ex en DIN-EN 287-1:2006. Detta har inte gjorts av SIS. På intyg etc kan man ange "SS-EN 287-1:2004+A2:2006"

445-B12 (Fastställd 2008-04-09)**Angående byte av granskare/granskande organ vid förlängning av svetsarprovning**

Får man byta granskare/granskande organ vid förlängning av ett svetsarprovningssintyg enligt SS-EN 287-1:2004 etc? Vad gäller om granskaren/granskande organet är ett oberoende organ?

Svar: Standarderna SS-EN 287-1:2004 etc anger inget krav på att granskaren/granskande organet måste vara densamma vid förlängning som vid det ursprungliga provet. Om detta är möjligt beror av granskarens/granskande organets rutiner^a.

^a om granskaren är ett ackrediterat certifieringsorgan är rutinerna godkända av SWEDAC

445-B13 (Fastställd 2008-04-09)Angående a-mått för kälsvets i SS-EN ISO 9606-2

I figur 2 och 4 i SS-EN ISO 9606-2 anges a-måttet till $0,5t \leq a \leq t$, men i tabell 8 till $0,5t \leq a \leq 0,7t$. Varför denna skillnad? Om man t ex svetsar plåt/rörtjocklek 3 mm kan a-måttet enligt de två figurerna vara så stort som 3 mm (1,5 - 3 mm), men giltighetsområdet enligt tabell 8 blir då snävare, bara 1,5 - 2,1 mm.

Svar: Det skall vara $0,5t \leq a \leq 0,7t$ i både figurerna och tabellen (motsvarande tabell och figurer i EN 287-1 är korrekta). Observera att a-måttet som anges gäller provstycket. SS-EN ISO 9606-2 anger inte något giltighetsområde för a-måttet.

ANMÄRKNING Om det behövs särskilda WPSer för svetsarprovning är detta olyckligt och bör förändras

445-B14 (Fastställd 2009-03-25)Angående förlängning av svetsarprovningssintyg och återskapande av ursprungligt prov

Vad gäller då man ska ta provbitar ur produktion för att förlänga kombinationsintyg? Måste man ta ut två prover för varje ursprunglig provläggning? Hur blir det då med återskapandet?

Om det ursprungliga provet är lagt med ett D60- och ett D440-rör, får man förlänga med provning i produktion för ett D400-rör?

Svar: Ja. Standarden anger i avsnitt 9.3 d) att godstjocklek och rördiameter inte behöver beaktas. Bilaga D är vägledande och utgör ett exempel (se avsnitt 9.3) och behöver inte ses som krav.

ANM Bilaga D har strukits från ISO/DIS 9606-1.3:2009.

445-B15 (Fastställd 2009-10-06, reviderad 2010-03-16)Svetsarprovning för påsvetsning

Hur hanterar man svetsarprovning för påsvetsning?

Svar: Man kan utföra provningen som ett procedurprov enligt SS-EN ISO 15614-7 och sedan utforma intyget efter SS-EN 287-1. Intygets giltighetsområde motsvarar det för WPQRen. För upprepade svetsarprovning tillämpas provning som vid förlängning, se B07. UT ska tillämpas för att kontrollera bindfel. För material där UT inte är tillämpligt kompletteras med makroprovning.

För gjutjärn tillämpas giltighetsområdet för grundmaterial enligt tabell 2 i SS-EN ISO 15614-3

För aluminium tillämpas giltighetsområdet enligt i SS-EN ISO 9606-2

445-B16 (Fastställd 2010-10-12)Tid för bekräftelse av giltighet vid svetsarprovning

SS-EN 287-1:2004 anger att intyget ska bekräftas var sjätte månad. Inom vilken tidsperiod mer precist kan själva signeringen ske?

Svar: SS-EN 287-1:2004 anger inga toleransgränser för när ”bekräftelse av giltighet” av giltighet ska ske. Detta är utmärkt eftersom företaget kan vilja lösa detta på olika sätt. Bekräftelsen gäller att svetsaren har svetsat inom giltighetsområdet för varje 6 månadersperiod. Den som granskar intyget ska kunna se en bekräftelse senast 6 månader provläggning etc. Intyget kan bekräftas mellan månad 4 till och med månad 6 inom varje 6-månadersperiod efter provläggningen.

445-B17 (Fastställd 2011-03-08)Svetsläge för roterande rör

Vilket är provningsläget för svetsning "klockan elva" (lutning 30° mot horisontal) vid svetsning av roterande rör och vad ger det för giltighetsområde enligt SS-EN 287-1:2004?

Svar: I standarden SS-EN ISO 6947:2010 är svetsning "klockan elva" (lutning 30° mot horisontal) produktionsläge i läge PF respektive PG eftersom lutningen överstiger 15°. Dessutom anger SS-EN ISO 6947:2010 att toleransgränsen för lutningen för provstycke är $\pm 5^\circ$, vilket skulle betyda att svetsning "klockan elva" inte är ett tillåtet provningsläge.

Speciellt för svetsning på roterande rör i läge "klockan elva" (lutning 30° mot horisontal) ska betecknas PA och ger ett giltighetsområde för svetsning till $\pm 40^\circ$ från huvudsvetsläge PA.

445-B18 (Fastställd 2012-03-27)Häftsvetsning (SS-EN 287-1:2011)

Måste häftsvets utföras i samma svetsläge som resten av provet enligt SS-EN 287-1:2011?

Svar: Ja, EN 287-1:2011 avsnitt 6.3 anger att svetsningen ska utföras under ”normala produktionsförhållanden”. Att sätta samman provstycket för svetsning ingår i kvalificeringen.

445-B19 (Fastställd 2012-03-27)Provstovens bredd vid bockprovning

Vilken bredd ska provstaven ha vid bockprovning av rör med t12,1 och D115?

Svar: Tillägget SS-EN ISO 5173:2010/A1:2011 anger att bredden ska vara $t+0,05 \cdot D$, max 40 mm, alltså i detta fall 18 mm.

445-B20 (Fastställd 2012-03-27)Angivelse av mått (SS-EN 287-1:2011)

I SS-EN 287.1:2011 avsnitt 5.7 anges "Det är inte avsikten att godstjocklekar och ytterdiametrar skall mätas exakt utan snarare att filosofin bakom de i Tabell 4 och 5 angivna värdena skall tillämpas". Hur mycket får angivna mått variera?

Svar: Meningen är att man inte ska behöva diskutera små avvikelser utan ge sakkunniga utrymme för en skälig bedömning. Som vägledning kan man använda gängse avrundningsregler enligt ISO 31/0 (round-to-even method). I SS-EN 287-1:2011 anges t.ex. måttet 12 mm och inte 12,0 mm. Med nämnda avrundningsregler kan 11,5 till 12,4 mm anses vara 12 mm. Utöver detta måste man göra en bedömning från fall till fall.

ANM Exempelvis förekommer att stålleverantörer garanterar $< 6\%$ avvikelse på godstjockleken (6 % av 12 är 0,72).

445-B21 (Fastställd 2012-10-16)Kompletterande kälsvetsprov enligt SS-EN 287-1:2011

Vad gäller för kompletterande kälsvetsprov med avseende på antal provstycken som ska svetsas, svetsläge och plåttjocklek för provstycke, samt giltighetsområde?

Svar: EN 287-1:2011 avsnitt 5.4 c) anger följande:

when a welder is qualified by butt weld test, a supplementary fillet weld test piece can be welded which shall be in a plate thickness of at least 10 mm and completed using a single layer in the PB position. For this supplementary test the welder shall become qualified for all fillet welds as given for the butt weld qualifications;

Det innebär att ett kälsvetsprov utfört med enkelsträng i svetsläge PB med plåttjockleken minst t10 är kompletterande. Annan kälsvetsprovning som utförs är inte kompletterande för att ge giltighet enligt övrig stumsvetskvalificering, utan ger endast giltighet som ett vanligt kälsvetsprov. Efter det kompletterande kälsvetsprovet är alltså svetsaren kvalificerad för svetsning enligt de giltighetsområden som dennes stumsvetsprov anger.

ANM 1 Stycket i EN 287-1:2011 är korrigerat i ISO 9606-1:2012 (ej ersatt EN 287-1 ännu). Det kompletterande provet ska läggas i minst t10 eller den tjocklek som används vid stumsvetsprovet om denna är tunnare.

ANM 2 Syftet med det kompletterande kälsvetsprovet är att svetsaren med detta prov i princip ska ha de förutsättningar som gällde enligt förra utgåvan EN 287-1:2004 där stumsvets täckte kälsvets.

445-B22 (Fastställd 2013-03-19)Gassvetsning av provstycke för svetsarprovning enligt SS-EN 287-1

I SS-EN 287-1 anges att för metod 311 kräver en ändring av motsvetsning till frånsvetsning, och omvänt, en ny svetsarprovning. Kan detta utföras i samma provstycke och därmed anges på intyget?

Svar: Ja, under förutsättning att det finns svetsdatablad (WPS) för respektive teknik, att man kan få in start och stopp för varje teknik i provlängden (minst 150 mm), samt att föreskriven provning kan utföras för respektive teknik. Det kan dock vara lämpligare att svetsa ett provstycke för varje teknik och skriva ett "kombinerat intyg".

C – kvalifikationskrav vid svetsning och lödning av tryckkärl

EU-kommissionen har tillsatt en arbetsgrupp, working group "Pressure", som fastställer officiella "guidelines" som publiceras på

http://europa.eu.int/comm/enterprise/pressure_equipment/ped/index_en.html

445-C01 (Fastställd 2002-10-08)Bedömning av WPQR

Om man är godkänd enligt modul H enligt direktivet (PED) kan man själv bedöma om en WPQR är tillräckligt kvalificerad för svetsning i kategori II – IV (PED)?

Svar: Nej, personal och procedurer skall alltid godtagas av ett anmält organ eller erkänt tredjepartsorgan för svetsning i kategori II – IV.

445-C02 (Fastställd 2002-10-08, reviderad 2005-10-20 & 2008-10-15)Svetsa tryckbärande anordning utan WPS

Kan en tillverkare svetsa i kategori I (PED) utan WPS i nyproduktion som faller under PED (AFS 1999:4)?

Svar: Nej, om man endast följer direktivet (PED) skall WPS:en vara kvalificerad.

445-C03 (Fastställd 2002-10-08)Spårbarhet för WPS vid svetsning av tryckkärl

Skall en tillverkare dokumentera spårbarhet mellan svets och använd WPS i kategori I – IV (PED)?

Svar: Ja.

445-C04 (Fastställd 2002-10-08, reviderad 2005-10-20)Giltighetsområde för WPQR

SS-EN ISO 15614-1:2004 säger att det skall vara slagprovning på material som har specificerade slagseghetsegenskaper fr.o.m. 12 mm. Behövs det då slagprov på grupp 1 och 8 (CR ISO 15608:2000) material.

Svar: Ja, direktivet (PED) har detta krav.

445-C05 (Fastställd 2002-10-08, reviderad 2005-10-20)Giltighet efter revidering av standard

Kan befintliga WPSer kvalificerade enligt SS-EN 288-3, med tilläggskrav enligt harmoniserad produktstandard, skrivas om med nya giltighetsområden enligt SS-EN ISO 15614-1:2004 med eventuella tilläggskrav enligt harmoniserad produktstandard?

Svar: Ja, om tillverkaren gör den bedömningen och om det anmälda organet godtar detta.

NOTERA Observera texten i anmärkningen i avsnitt 1 av SS-EN 288-3.

445-C06 (Fastställd 2003-03-20, reviderad 2005-10-20, 2011-03-08, 2011-10-18)Slagseghet för material som tillhör materialgrupp grupp 8 enligt CEN ISO/TR 15608

Hur ska slagsegheten för material som tillhör materialgrupp 8 (SIS-CEN ISO/TR 15608:2007) verifieras enligt EN 13445:2009?

Svar: Procedurkvalificering enligt EN 13445:2009 för material som tillhör materialgrupp 8 ska utföras i HAZ och svets mot fordran min 40 Joule vid lägsta driftstemperatur och bara vid svetsprovstycken med godstjocklek ner till där en halvprovstav kan tas ut för verifierande slagprovning.

Då driftstemperatur understiger -105 °C skall segheten verifieras och uppfylla fordran min 40 Joule med provning utförd vid -196 °C (se EN 13445-4:2009 avsnitt 8.2 2)

445-C07 (Fastställd 2003-03-20, reviderad 2005-10-20, 2011-03-08, 2011-10-18)Slagseghet för material som tillhör materialgrupp grupp 10 enligt CEN ISO/TR 15608

Hur ska slagsegheten för material som tillhör materialgrupp 10 (SIS-CEN ISO/TR 15608:2007) verifieras enligt EN 13445:2009?

Svar: I EN 13445-2:2009 avsnitt 4.1.6 anges att fordran för grundmaterial som tillhör materialgrupp 10 är min 40 Joule. I EN 13445-2:2009 avsnitt B.2.3 anges att samma fordran gäller svets och HAZ. Provningstemperaturen ges av tjocklek och användningstemperatur enligt någon av figurerna B.2-9, B.2-10 och B.2-11 beroende av materialets hållfasthet.

445-C08 (Fastställd 2002-10-08, reviderad 2003-10-02)Användning av tidigare kvalificerad WPQR

Kan man använda en tidigare kvalificerad WPQR enligt annat direktiv eller standard som ej uppfyller direktivets (PED) krav för svetsning i kategori II – IV (PED)?

Svar: Nej

445-C09 (Fastställd 2003-10-02, reviderad 2005-10-20, 2009-10-06, 2011-03-08, 2011-10-18)Tilläggskrav till kvalifikationskrav för svetsning av tryckkärl

Vilka tilläggskrav (ytterligare verifikationsprovning) gäller för kvalifikation av svetsare och svetsprocedurer vid svetsning av tryckkärl?

Svar: Enligt SS-EN 13445:2009 gäller följande tilläggskrav.

SS-EN 287:2004: Inga tilläggskrav anges

SS-EN ISO 15614-1:2004: Följande tre generella tilläggskrav gäller:

1. Svetsgodsdragprov

För provplåtar på stumsvetsar i tjocklek 20 mm eller däröver skall ett längssvetsdragprov med minimidiameter minst 6 mm utföras i enlighet med SS-EN 876:1995 och Ret, Rm och A5 skall uppfylla de krav som är specificerade för grundmaterialet, eller för svetstillsatsmaterialet eller andra relevanta värden som man tagit speciell hänsyn till vid beräkning och konstruktion. Om beräkningstemperaturen är högre än 300°C skall dragprovet utföras vid beräkningstemperaturen.

2. Mikroprov

Mikroprov skall utföras för material som tillhör materialgrupp 8.2 och 10. Provet skall uppvisa en typisk materialstruktur. För material som tillhör materialgrupp 8.2 tillåts enskilda isolerade mikrosprickor med en längd som inte överstiger 1,5 mm. För material som tillhör materialgrupp 10 skall ferrithalten i HAZ vara mellan min 30 % och max 70 %. I högtemperaturdelen av HAZ, på ett avstånd av omkring två korndiametrar från smältgränsen får ferrithalten inte överstiga 85 %. För de fall då svetstillsatsmaterialet är av austenit-ferritisk matchande typ skall ferrithalten i svetsgodset och vara mellan 30 % och 70 %. Ferrithalten skall mätas med metallografiska metoder. Om svetstillsatsmaterialet är av annan typ gäller inte kravet på ferrithalt.

3. Slagprovning

Slagprovning skall utföras enligt EN 15614-1. Dessutom skall slagseghetskraven i EN 13445-2:2009 Annex B tillämpas. Fodringarna i SS-EN 13445-2:2009 Annex B metod 1 och metod 2, sammanfattas nedan:

Metod 1. (gäller ej grupp 10 material): Slagprov skall utföras när det går att få ut 5 mm provstavar. Minfordran för grundmaterial är 27 J för ferritiska och stål legerade med 1,5 % till 5 % Ni. För material som tillhör materialgrupperna 8 och 9.3 är minfordran 40 J.

NOTERA 1 Ibland kan ett segare grundmaterial än det som specificerats behövas för att uppfylla fodringarna på slutprodukten.

Metod 2. Slagprov skall utföras när det går att få ut 5 mm provstavar. För C, CMn, Ni-legerade stål, finkornstål. Minkrav för grundmaterial är 27 J för $Re \leq 355$ MPa och 40 J för $Re \geq 355$ MPa, och för materialgrupp 10, 40 J vid provningstemperaturen

NOTERA 2 att man skall vara observant på särskilda krav på ytterligare verifierande provning, som eventuellt framkommer vid riskbedömningen.

445-C10 (Fastställd 2004-10-18)Avspänningsglödning

Om man gjort en WPQR med avspänningsglödning där annan temperatur, godstjocklek och hålltid än den i de harmoniserade standarderna, vad skall följas?

Svar: Följer man en harmoniserad standard skall parametrarna angivna i denna innehållas.

NOTERA tillverkaren har ansvaret för att göra bedömningen. Skall även bedömas och godtas av det anmälda organet